

ORADEA-MARE (NAGYVARAD)
28 Iuliu st. v.
9 August st. n.

Ese în fle-care dumineca.
Redacțiunea în
Közép-uteza nr. 395.

Nr. 30

ANUL XXI.

1885.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

Visătorul.

— *Amicului meu R. V. Gheorghian.* —

În odaia lui săracă au pătruns rađe de lună . . .
Fruntea lui cea gânditoare tainic par că i-o 'ncunună —
Și că-i povestesc 'n taină câte le-a văzut pe lume,
Vorbe din povești furate, întâmplări care n'au nume,
Care le-a privit de-atunce pe pământul trist și gol,
De când, făr' să obosescă, vecinic tot i dă ocol.
Pasările stau ascunse, numai buhna cobitoare,
Care s'a jurat să nu dea ochi în veci cu stântul sôre,
Trece prin vîzduh și țipă 'n fața mîngăioasei luni —
Și din când în când sub streșini ciripiau niște lîstuni.
El eră poet. De lume să ferîa ca un sîlbatec
Și trăia retras de-o parte gânditor și singuratec;
Ochiul lui privia la tôte melancolic, privia trist
Cum privește din iconă Maica Domnului la Crist.
Mai alături de dînsul stăteau bracuri resturnate
De cărți colbăite, file de hîrtie aruncate,
Er pe-o mîsă mai de-o parte călimara stă uscată —
Și alături de dînsa pîna ruptă aruncată.
Plopul de lângă ferestă zugrăvise în odaie
Pe pîreți și pe podele ramuri. Luna cea bălăie
Impletiă rađe sale cu șuvițele de pîr
De pe fruntea lui, ce vecinic cătă numai adevăr . . .

. . . Și decă-ți arunci privirea spre trecutul plin de fapte

Praf și pulbere făcute, în prăpastii îngropate
Din al negurilor chaos când rîsbate câte-o rađa —
Și-a ta minte ca suflarea unui geniu luminîză,
Făr' să vrei pe buze-ți vine întrebarea *cine ești?*

S'a dus pentru totdeuna fericitele povești!
Par că nici n'ar fi fost vremea de viață dătătoare,
Pecând să lăția credința tot mai tare și mai tare,
Cînd câmpiile Iudeii sub piciorul lui Hristos
Înfloriau . . . Mai este vremea mergătorilor pe jos?
Cine-și mai ridică glasul la norode să vorbescă?
Nemurire ôre-cine să ne mai făgăduescă?
Tu care-ai sfărmat credința, lăsând totul mut și trist,
Tu ce-ai smuls fără să-ți pese din pîlmi cuele lui Crist,
Decă-ai vrut ca să scapi lumea, s'o faci după placul
teu,

De ce n'ai băgat de sîmă că faci rîul în mai rîu?
Astăzi lumea trece tristă, nici o țintă nu mai are,
De săgețile de-afară — nici un scut de apărare,
Și, făr' să mai bage sîma că tôte-s vîenări de vîent*,
Calcă-atât de tristă calea dela lîgân la mormînt,

Încât chiar Mîntuitoriul de-ar eși din grîpă-afară
Și-ar voi să mai privescă lumea lui odată eră,
Nici el n'ar mai recunosc-o. Lume orbă și pustie
Vrei să-ți faci tu nemurirea? Ce amară ironie!
Peste tôte predominesc astăzi cugetul ateu . . .
Cine ești lume deșertă ca să sciu cine sînt eu?

Cu doi ochi ca doue ezuri cătă de pe Hermon
Îmbetînd de frumuseță pe 'nțeleptul Solomon
Obrăjeii ei, ce vesel es de sub un vîl de lapte,
Sînt ca doue bucăți rumeni, bucăți de mere-grînate;
Pletele — doue gizele agere și sburătoare;
Dinții — turmă de oi tuase care es din scaldătoare,
Ce nasc gemini și 'ntre care nici o stîrpă nu găsești;
Gătul — turn de care-atîrnă mii de scuturi vitejesci . . .
Se iubiau . . . și-acea iubire făcea patima lor sfîntă,
A cîntărilor cîntare vîecurilor o tot cîntă.

Însă vremea se tot duce și cu ea se schimbă tôte;
Cele ce-s supuse vieții sînt supuse și la mîrte;
Ce a fost eri, ați nu mai este, ce e ați, mîni va peri,
Cele ce-au trecut odată vecinic n'or mai reveni!
Ați iubirea nu mai este a rîmas numai un nume
Ea nu-și are nici ființă și nici loc în astă lume.
Cînd te uiți în giur de tine par că te cuprinde-o frică:
Însădar te uiți la ceriuri: stelele nu-ți spun nimică.
A rîmas fără de țintă și făr' de lopată barca . . .
Unde-i Laura de Noves să inspire pe Petrarcă?

Nu-i nimic! Vremea să duce și cu ea se curmă viața,
Și speranța cea mai dulce este ca să-ți perdi speranța!
. . . Al materiei joc este omul, mîntea-i — o spoliă,
Și pôte că nu-i nimica, pôte ochii il înșelă,
Pôte că urechea-l minte, simțurile-i amăgesc . . .
Nici un pic de 'nțelepciune eu în lume nu găsești!
Da! nimica este omul. Viața? Este o părere
Și-ale vieții tôte cele: amor, lacrimă, durere
Tôte, tôte sînt nimicuri! Vremea ce mereu să duce,
Vremea ce tôte le schimbă, vremea ce tôte le-aduce,
Frunța ce din mugur esă, frunța ce se ofilește
Flôrea riđătoare, flôrea care 'n urmă veștedesce,
Stéua care strălucesc, apoi stéua care pică,
Tôte, tôte-mi vorbesc numai a pustiu și a nimică*.

Dar de-odată să deschide ușa: Dîmne ce minune!
Mîntea n'o pôte pricepe și nici limba — a o spune . . .
Este ea. Dînsul se scîlă, ușa după ea închide
Și încet apoi cu brațul ușor mijlocu-i cuprinde;
Er din ochii ei cei negri ochii lui setoși s'adapă . . .
Ar voi ca să-i vorbescă și nu scie cum să 'ncépă.
Căci nimica nu te 'mbetă ca privirea adoratii
Luna s'a oprit din cale-i să-i privescă printre gratii . . .

— Pentru ce te uiți la mine cu-așă ochi întrebători? Decât fagurul de mîere sînt de mii de mii de ori Mai dulci rațele dintr'ênșii . . . Nu-i așa că cugeți era?

Și eu gândurile tale ți le știu pe din afară . . . Lasă gândurile tale, gândurile nebunesci . . . Pentru ce nu cați la mine? Pentru ce nu me privești?

Ochii tei și era ochii sînt o tainică comoră . . . Nu-i îndepărtă de mine, depărtarea me omoră.

— Scris a fost de mii de vécuri ca să te iubesc pe tine, Și-a fost scris de când e lumea ca să fii stăpân pe mine.

Strecuratu-s'au într'una mii de vécuri, mii de glóte, Dar iubirea noastră este mult mai veche decât tóte. Lasă-me să-ți desnîerd fruntea, să-ți dau vitele într'o parte;

Să cetesc apoi pe dênșa ca într'o 'nteléptă este:

N'a mai fost *flosofte*, nici *iubire*, nici *credință*, Ori de-au fost, de bună sémă ai mai fost și tu ființă. Ești atâta de 'nteléptă! . . . Lasă-me să te 'nteleg! Lasă-me a mea vieță de vieța ta s'o leg. Fă durerea mea cea dulce în durerea ta să 'nnóte . . . Pentru ce să cred în multe când în tine găsesc tóte?

Er când luna cea măestră se ducea ca să se culce, Printre gratii în odae trimițend o rađa dulce, Ascultă zimbînd acele dulci și fermecate șópte . . . „Pentru ce să cred în multe când în tine găsesc tóte!“ Numai ploful își întinde unul dintre-ale lui ramuri Și 'n tăcerea nopții mute bate cîtinul în gémuri. El privește 'n giur de dênșul, capu-i pare mai deșert: A visat un vis fantastic, a visat fiind deștept! Rađa lunei se retrage, lăsând ceriul plin de stele, Se șterg ramuri zugrăvite pe pãreți și pe podele, Er pe buzele lui vineți e 'nchegat un siab suris . . . Nu eră a lui iubită . . . Nu! eră numai un vis!

Ioan N. Roman.

In fața vieții.

— Roman. —

(Urmare.)

In timpul acesta, acasă la dl ministru de esterne se petreceau lucruri destul de ciudate.

Adelaida, vécund că Solean nu vine nici a doua zi, nici zilele următore, încep a bănuí din nou că există legături de dragoste între Eugeniu și Zoe.

Ideia acésta se aședă în mintea ei, solid, cu încăpăținare, și de ar fi vécudt cu ochii că nu e așa, tot n'ar fi cređut. O munciau gândurile ca pe o vinovată, se chinuia, se 'nvértiá, nu mai dormiá, căutând să se asigure de adevér. Observá pe Zoe până în cele mai neînsemnate detalii ale vieții; aci i se pãrea că e mai tristă; aci că fuge de dênșa. Câte odată i veniá par ca să se ducă s'o 'ntrebe verde, fără nici o cotitură, decă iubesc pe Solean — altă-dată o apucá un tel de dor de a-i scrie lui, lung, lung, și de a-i spune că-l iubesc așa cum n'a mai fost alt om iubit pe lume; după aceea, neputend să-i scrie, începea să plângă; — altă-dată ér, se scula de pe sofa cu grăbire și se ducea în fața oglinzii celei mari, în care se prindea a se privi cu ochi nepărtinitori, spre a judecă deosebirea de frumuseță ce există între ea și Zoe — séu se desbrăcă până la cea din urmă haină, întindendu-și brațele în aer și neteđind puful, atât de dulce la atin-

gere și atât de provocător la vedere, care i acoperiá mai tot corpul. Ea se vedea bine că e frumoasă, dar se temea că, așa cum este, ar fi putut să nu placă lui Eugeniu.

Ne mai putendu și stăpáni pasiunea, într'o dimineță trimise să cheme pe Zoe în camera sa de lucru. Zoe veni numai de cât.

Adelaida avea un fel de temere neînțelésă de ceea ce voia să facă, acea misterioasă însciințare, ce bate la ușa consciinței fie-cărui om, când vrea să séverșescă o faptă rea, și pe care forțe puținii o ascultă. De aceea, spre a fi dela început mai stăpână pe sine, ea se puse la piano.

— Zoe, — dișe ea nepótei sale când o vécud, — aserá am luat o hotărîre: plec la Nizza. Dumnia ta va trebui să pleci acasă.

Zoe pãrea că se așteptă la ceva, și cu o căutură adancă se uită un moment în ochii mătusii sale, care nu și-i ridică de pe note, voind să prindă adevérul. După aceea îndrăsní să întrebe:

— Unde vrei să me duc și pentru ce? Tata, știu că de abia se ține pe dlui. Sufer indestul să-l vécud ajuns, din ceea ce eră, intendant la moșile dlui Marțian. N'aș puté să i mai cad și eu pe cap.

— Te va primi dna Marțian, care e forțe bună, și chiar i vom plăti decă ne va face diñcultăți.

Zoe se uită la ea mirată.

— Elena să primescă bani pentru mine?

— Și de ce nu? Tu nu cunosci încă lumea. Cu bani se cumpără totul până și fericirea . . .

— Asta nu cred, — dișe Zoe cu un zîmbet trist. Fericirea nu se cumpără . . . Dar, în fine, dragă Adelaido, decă te duci și nu poți să me iei cu tine, de ce nu me lași în Bucuresci?

— A! . . . asta poftesci dumnia ta! — dișe Adelaida sculându se dela piano, — asta o doresci! Iti trebuie să remăi în Bucuresci, ca să trăiți nedespărțiți? E forțe frumos ceea ce faci!

— Értă-me, dómná, — dișe ea cu ochii în lacrimi, — am făcut ceva care v'a supérat seu care e necuviincios?

— Ipoerisie! . . . Te-am crescut în casa mea pentru ca să-mi faci neajunsuri — ți-am dat adăpost aici, pentru ca să-mi fii un isvor de amărăciuni . . . Plătesci urit, Zoe!

Ea se opri. Zoe sta în picioare lângă o mész, uitându-se cu ochii șperiați la mătusă-sa și negăsind un singur cuvënt să-i răspundă. Numai lacrimile i curgeau, în picături mari, rostogolindu-se arđetóre pe obraz.

Adelaida, aprinsă de mánie, luá niște note de pe piano, și mototolindu-le, își repetá sentința cu réutate:

— În fine, hotărîrea mea este acésta: Eu plec poimáne în străinătate; dumnia ta pleci máne în Moldova. Și se 'ndreptă spre ușa. Înainte de a eși se opri un moment.

— Să nu 'ncerci a-mi schimbá voința, prin puterea unchiului dumitale, căci va fi zădarnic — o știu.

Eși.

V.

A doua zi după acésta scenă, Solean primi prin poștă un plic a cărui adresă eră elegantă și simplă. O deschise cu indiferență. Ceti:

Domnule Solean,

Aș puté să-ți scriu în doué cuvinte că mor pentru că vieța mea e piñă de amărăciune. Aș puté să mor fără să-ți scriu de loc. Fiind că insé în vécud nostru se dișe că toți cei ce se sinucid sînt nebuni, ar fi o teribilă ironie a sórtei, ca chiar în acest act,

care nu face rău nimenei, să fii nedreptătită. Mor cu toată conștiința vieții și a morții, și mor pentru că viața me dorește prea mult. Din toți cei ce rămân în urma mea, nimeni nu me interesează. Judecata lor, or cum ar fi ea, nu-mi va turbura odihna. De dumnia ta însă mi-i frică, se, mai bine, mi-i milă: nu me judecă ca toți ceilalți — nu crede că sînt ne bună, ște rog, fii generos, acordă-mi această rugămintă: nu me crede ne bună. Iți cer să ai puterea de-a te convinge de acesta. Dacă îți va fi milă de mine și vei umbla vre-odată singur și nenorocit, nu uită că este scăpare pentru ori-ce durere și odihnă pentru ori-ce sgomot, în adăncul firei din care am eșit, și în care eu, călătoreea de acum, me duc să-ți pregătesc norul de uitare, cu care, ați se u mănă, se învîlue tot ce a avut nenorocirea de a fi. — Adio.

Zoe Fanini.

Solean ceti aceste rënduri din ce în ce mai mirat, și când isprăvi cel din urmă cuvânt al scrisorii, se repeși la pălărie, eși pe ușa ca un nebun și, suindu-se într-o trăsură, strigă birjarului în gura mare:

— La ministerul de esterne, și mână!

Pe drum i se luminează mintea. Tote scenele nevinovate dintre el și Zoe i reveniau în gând; o vedea plecată pe album se u cantănd la piano și ridicănd privirea spre densusul câte-odată, cu rađa prelungă și voitore de bine, pe care o pörtă ori-ce ochiu ce iubese, Ea il iubise. Pentru ce i-ar fi scris numai lui decă nu l'ar fi iubit? Dar erăși, decă l'a iubit de ce să nu i-o spuie? Și tot el își dicea, în cuget, că sînt ființe asemenea ei, cari își pun atât de multă viață în dragostea lor, și au simțul atât de delicat, în cât sînt bune bucuröse să sufere ani întregi de nepăsarea se u nepriceperea celui iubit, de cât să-și brutalizeze sentimentul, punându-l în cuvinte.

În fine ajunse la minister. Ministrul nu venise. Întrebă pe funcționari, pe ușieri, pe toată lumea decă au aflat ceva despre cele petrecute la ministru acasă, dar nimeni nu-i putu spune nimic. Atunci se duse enusuși la dl Mavropani. Nu se gândi un singur moment că scrisorea ar pute fi o farsă; că Zoe a putut scăpa de mörte; că fără a fi vestit de nimeni, eră cel de întâiu care scia trista noutate, și că lucrul acesta ar pute da bănueli — nimic.

Firea cea bună a omului biruia erăși prejudițiile și programul ce-și impunea cu de-a sila, și, în loc de a-și înăbuși un moment aventurile inimii, se ducea după el ca un orb.

Când intră la dl Mavropani, nu eră nimeni prin odăi. Smirna îmbalsamă aerul, cu parfumul seu de țintirim; tăcerea învelia toate cutele vieții ce mai trăiau în aceste camere; o maiestate lugubră și nevedută părea că tronază în mintea celor viu, și un fel de temere ascunsă se deșteptă în suflet.

La ușa salonului stau doi lachei în doliu.

Înăuntru, pe un catafalc cu trei trepte, prins în catifea ne gră, eră întinsă Zoe. Chipul ei, alb și melancolic în deobște, luase niște reflecșuri de aramă. Impregiurul ochilor doue cercăne mari, plumbii, încadrau orbitele ca doue rame cernite. Pleoapele nu se lăpiau. Printre gene, sclerotica lăsa o dungă adăncă, ca de opal, de o lividate spăimösă. Nasul, fin și cam ascuțit, devenise transparent. Nările erau de un roșiu spălăcit, cu niște dungi trandafirii veștede, ca la foia unui mac rupt de mult. Gura, singură mai spunea ceva. Ea se pierdea în doue mici valuri de umbră ce la formă obrazul în ambele estremități, purtănd încă, alături de urma ce o brăzdase mörtea, acea duioșie nesfîrșită, în care i se oglindise tot sufletul.

Zoe murise prin otravă.

Solean se apropiă ușor de catafalc, și, cu acea sfielă nehotărită ce o deșteptă mörtea în suflet, se plecă pe mână ei rece și o sărută. Un fior de ghiață i trecu prin tot trupul, ca și cum ar fi atins cu gura un șerpe. Ce nimic, hidos și rece, mai este și omul! . . . și cât e de tristă convingerea acesta pentru cei ce rămân!

Dl Mavropani veni la el cu mână întinsă și, luându-l de brat, trecură împreună într'un salon de alături, unde se află Adelaida.

Îmbrăcată în mare doliu, dna Mavropani sta redevmată de o ferestă, cu capul în mână stăngă, și privia, dusă pe gânduri, dungele alburii de nouru ce se pierdeau într'o perspectivă infinit de mare. Eră ceva în figura ei care esprime nelinisce. Mănuile i se mișcau tremurând; privirea eră nesigură și se ducea totdeuna mai departe, ficsându-se pe câte un punct din spațiu nehotărit; glasul nu-și păstră timbrul egal.

Eugeniu se inclină adănc înainte-i, fără a dice o singură vorbă. Ea-i mulțumi în același chip, însă cu o infinită espresie de blăndeță, care, în loc de a face plăcere lui Solean, il irită. El privi bărbătesce, drept în ochi, încruntându-și sprincena.

Dl Mavropani il sili să se apropie de dēnsa, și, abia stăpânindu-și plānsul, le povesti cum cu o di mai înainte venise Zoe în cabinetul lui de lucru și luându-l de gât il întrebese decă i s'a urit cu ea la dēnșii?

— Nu sciu ce avea, — adause el, — dar eră atât de mișcată, bieta fetă, că m'a făcut s'o 'ntreb cu dinadinsul decă nu cumva e bolnavă? Plāngea fără să scie de ce. Și cât eră de bună! . . . E întocmai par că ar fi vie.

El se sculă și, ștergându-și ochii, trecu în salon spre a o mai vedē. Adelaida și Eugeniu fură siliți să-l urmeze.

În fața catafalcului Adelaida ingenunchiă de odată, și, cu mănuile împreunate, cu ochii în lacrimi, cu capul și cu bustul spre cer, părū a șopti o rugăciune tainică, cără cel ce stăpănesce bolta țarilor, și a-i cere sufletul mörte înapoi.

Solean, vedēnd până unde pöte să mērgă comedia omenescă, își simți muschiul obrazului stringēndu-se cu o amară espresie de ironie, și, desgustat, își întörse fața dela acesta scenă. El n'avea dreptate de cât pe jumătate: femeile isterice sînt capabile să jöce unele roluri de asemenea natură cu o sinceritate de necredut.

Își luă pălăria și cu aceeași adăncă reverență eși. Trecēnd pe lângă Zoe, se mai opri un moment: părea că voiesce să-și intipărescă în minte acea curată și ideală figură, peste care mörtea întinsese pânza amurgului de veci.

Se duse drept la minister și se puse pe lucru. Diua întregă fu chinuit de o nelinisce pe care nu și-o putea tălmăci. O iubise se u n'o iubise? Eră Zoe una din acele ființe care să pasioneze un norod întreg după dēnsa? se u fusese o bieta creatură simplă, duiösă, cu o escesivă delicatēță în suflet, de cari omenirea e gölă, și pe cari nu le pricepe?

Solean simția că pierduse într'ēnsa o femei care ar fi putut să-l iubescă, în umbră, până la adorațiune, până la cea mai crudă suferință.

După ce eși dela minister, umblă fără nici un scop prin oraș, punēndu-se în față cu trivialitatea lumii din afară, desgustat și strins în sine ca un om rănit în cele mai scumpe afecțiuni ale sale. Ce eră să facă? Vieța nu se umple numai cu acte de biurou și cu prānduri diplomatice. Își impusese un program, dar vedea bine că nu-l putē ține. A desprețui pe semenii sei și a-i domină — förte frumos. Dar disprețul și stăpânirea

sunt de ajuns ore spre a mulțumi pe un om superior? Etă unde simțea Solean că programul seu nu mai avea putere. Sufletul își are tainele lui adânci și nepătrunse, și or cât ai vré să-l pui la cale, te pune el pe tine.

Intră pe la miezul nopții acasă, trecând pe strădele sirguratice, cu golul ce-l simția într'ensul, mare și fără nădejde de a-l umplé. Măturătorii răscoliau praful ulițelor cu un fel de demnitate gravă, răcâind pietrele la fie-care mișcare cu acel zgrițârit revoltător, care-ți sbârleşce tot părul in cap. Acești scârpinațori ai scôrței pământesci, cufundați in operația lor, nici nu voiau să scie că alături de dênșii trece un muritor, intristat de viétă, care se duce . . . să cate odihnă. Ce-i pasă măturătorului că sufletul ți-e gol și că suferi? Praf, praf, *the whips and scoros of times*.

Soleanul, ajuns a casă, își rețemă fruntea de căpétăiu, rostind incet și fără șir: „A muri, a dormi* etc.

Și, incet, prelung, somnul veni.

(Va urmă.)

Duiliu Zamfirescu.

C â n e p a .

— Din Botanica populară română. —

(Urmare.)

Vatalele séu *braglele* sunt compuse cam in forma unui giug de boi din doue lopățele mai mari și doue mai mici. Lopățelele cele mici, cari in Bucovina se numesc *bete* sing. *bată* séu *brățări* sing. *brățare*, érá in Bănat *fulări* sing. *fiulare*, și cari trec prin capetele celorlalte doue lopățele mai mari, sunt cu capétul de sus întărite in *arțariu* séu *giug*.

Arțariul séu *giugul* e un drucușor suptirel și rotund seu și in patru muchi, care se pune de-a curmezișul laturilor de 'nainte ale stivelui, érá la resboiul din Bănat se pune peste doi drucușori, ce vin de-asupra laturilor stivelui prinși cu un capét de picioréle de 'nainte, érá cu celalalt capét ințepenite pe doue speteze, cari in Bănat se numesc *cocae*. De arțariu séu giug se prind nu numai *vatalele* prin mijlocul brățarilor séu betelor, ci și *ițele*.

Intre vatale séu mai bine đis între lopățelele cele mai gróse ale vatalelor se pune și se întăresce *spata*, care cred că fie-căruia e pré bine cunoscută.

Spata e compusă din următórele părțicele: din *vargă*, *ghilți* și *dinți*. Sub *varga* *spetei* se 'nțeleg cele patru vergele suptirele in cari sunt întăriți dinții; *ghilți* sing. *ghilț* se numesc doue lopățele suptirele și ceva mai lungi de cât dinții, cari se pun la capetele spetei; ér dinții sunt făcuți in genere din trestie.

Nemijlocit după vatale sunt puse *ițele*, cari asemenea sunt pré bine cunoscute. *Ițele* sing. *it*, constau din următórele părțicele: *cotleț*, *cópsă*, *fuscei* sing. *fuscel* și *fuschel* pl. *fuschei*. *Cotleț* pl. *cotlețe* se numesc firele verticale, din cari sunt compuse *ițele*, ér un singur fir se numesc *colléță*. *Cópsă* pl. *cópsé* se numesc jumătatea laterală a unui it. Mai întei se face numai o *cópsă* și apoi se face și cealaltă. Ér *inima itelor* se numesc ațele de pe de laturile itelor. *Sub fusceii itelor* se 'nțeleg cele doue bețișóre pe cari sunt invălite firele.

Partea de-asupra a itelor se prinde cu niște ațișóre de capétul de 'nainte al *tălpigilor*.

* Hamlet.

Érá *tălpigii* séu *tălchigii* sing. *tălpig* séu *tălchig*, séu *călcătorii* sunt niște lopățele ca de-un lat de mână de late și ca la 2—4 palme de lungi. Capetele de 'napoi sunt bortite, érá prin borțile acestea prinse cu un drucușor suptirel, ale cărui capete sunt asemenea întărite de tălpile stivelui. Pe tălpigii aceștia calcă țesetórele in timpul țesutului cu tălpile piciorélor anume ca ițele, cari sunt prinse de dênșii, să se sue in sus și să se scobóre in jos.

Prinđetóriu séu *slobođitoriul* e un drucușor suptirel, care se bagă cu un capét in borțile sulului de 'napoi, érá celalalt capét se slobóde in jos și care servește spre a slobođi *urđala* séu a ópri sulul acesta ca să nu se invértéscă când nu e de trebuință.

Annariul séu *giugul*, in forma unui amnariu de scăpărat, e un lemnișor ca la patru palme de lung, la un capét dăltuit prin mijloc, érá la celalalt capét ascuțit.

Tindeica, *tinđaica* séu *găurénca* e o lopățică suptirică ca de-un lat de palmă de lată și de patru pălmi de lungă și la un capét legată de talpa dréptă a stivelui, érá la celalalt capét cu mai multe borticele. Când voiesce țesetórea să intindă pánza, atunci bagă annariul cu partea cea ascuțită in borțile sulului de 'nainte, il invérte de vr'o câteva ori, érá după ce in modul acesta a intins pánza, viră tindeica in dăltuitura amnariului și bágând apoi un bețișor seu și un fus in una din borticele acesteia o întăresce ca să nu éśă din amnariu.

Ședetórea se numesc o scândura, care se pune pe capetele de 'nainte ale stivelor și pe care șede țesetórea când țesă.

Acestea sunt tóte părțicelele, cunoscute mie după nume, din cari e compus un *stative* séu *resboiu*.

Acuma să vedem cum *invălesc* románcele pânđe?

Invălirea urđelei, care e urđită totdeuna in cruce și împărțită in jirebii, se 'ncepe de regulă pe sulul de 'napoi și anume se resfiréză fir după fir peste tot sulul și pintre fie-care rënd de fire se pun câte 5—10 *vergele* anume ca firele invălite să nu intre unele prin altele, să nu se amestece, și tot așa urméză ele apoi până invălesc tótă urđala.

Punerea vergelelor pintre firele urđelei se exprimă prin verbul *a vergi*.¹⁾

După ce au gătit'o de *invălit* și *vergit* aleg *crucea urđelei*, căci, după cum am amintit și mai sus, urđala e totdeuna urđită in cruce, și pun doi *fuscei* unul de o parte și altul de altă parte a crucei anume ca urđala să nu se încălească, ci să *rostéscă* bine, să aibă *rost bun*. Érá fusceii aceștia i legă pe la capete unul de altul cu niște ațișóre ca să nu éśă din urđală afară.

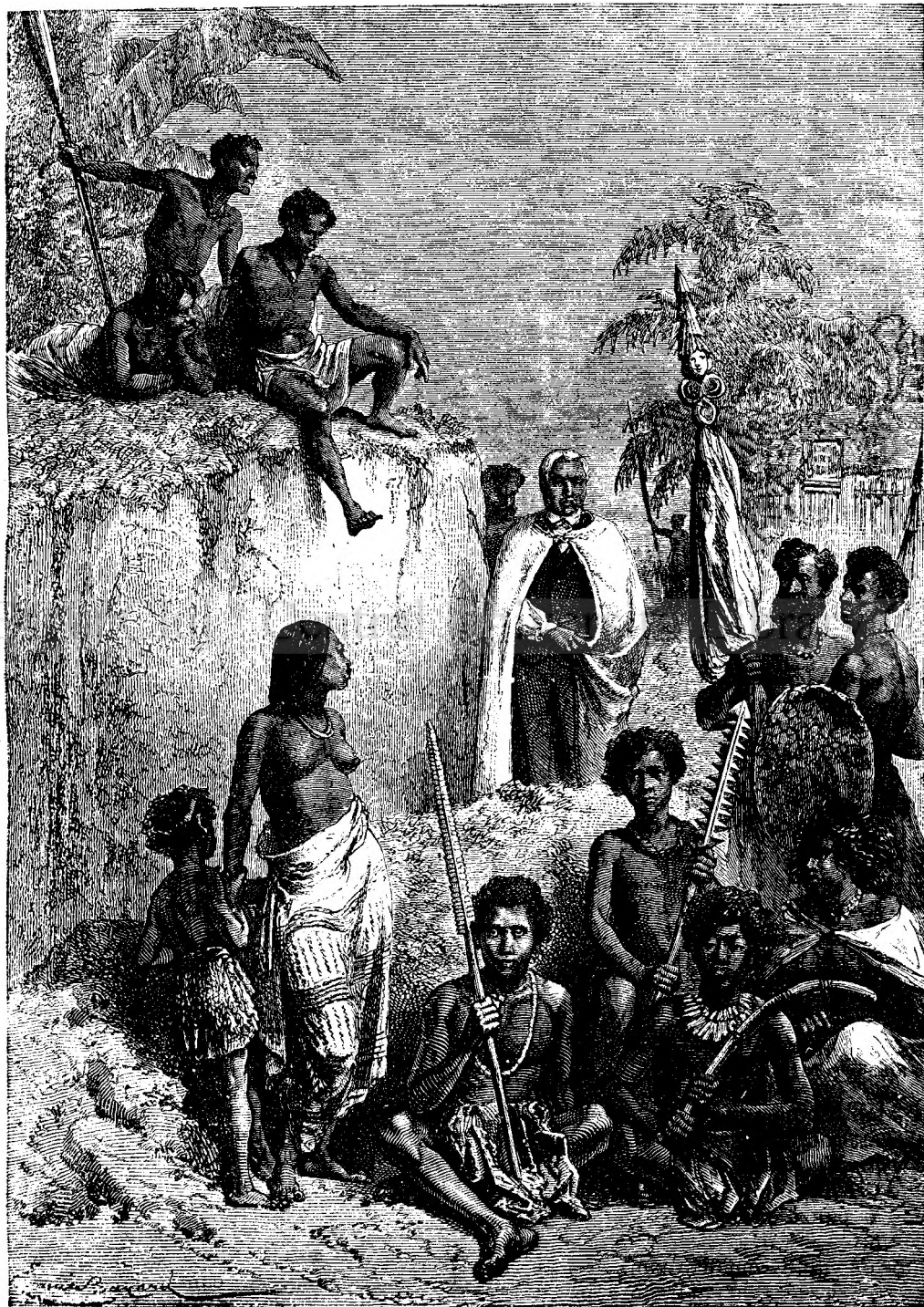
După ce au pus și acești fuscei încep a o *nevedé* séu *navedé*, după cum spune Românii din Bănat, adecă a bágă fir după fir prin ite și prin spată și a legă capetele urđelei, cari se numesc *gura pânđei*, de sulul cel de 'nainte.

Apoi, după ce au prins séu legat și gura pânđei, opresc sulul dinapoi prin *popritóriu* séu *prinđetóriu*, érá cu tindeica intind urđala.

Partea de urđală, care se află între ite și între sulul de 'napoi se numesc c'un termin tehnic „na-tră”, érá partea de urđală și *bătătură* séu pânđa deja țesută dintre spată și sulul de 'nainte, se numesc *téră*, érá in Bănat *spaț*.

In unele sate din Bucovina, precum d. e. in Fră-

¹⁾ *A vergi* se numesc și a pune vergele in cruciș pe păreții și pe podul caselor, când au aceștia se fie unși.

Locuitorii insulelor Sandwich in 1818.

tăuții-vechi, se numesc *natră* totă urđala cea intinsă dintre sulul de nainte și cel de 'napoi dimpreună cu partea cea țesută dintre sulul de 'nainte și spată. Țără pl. *teri* se numesc totă urđala câtă e pusă pe un stative.

Femeia, ce voiesce să țesă, decă are urđală mai mult de-o pândă, ȳice că are să pue mai multe *teri*.

Cuvântul *țără* se află nu numai în vorba de toate ȳilele, și 'n poezia populară. Ță și un fragment dintr'o doină, în care provine acest cuvânt :

Atunci dragă te-oîn luă,
Când mi-i putē numără:
Câte fire-s într'o țera
Și ȳilele dintr'o vēră,
Câte frunđe-s într'un nuc
Și penele de pe-un cuc. .

Natra, adecă urđala dintre ițe și sulul cel dinapoi totdeuna înainte de ce incepe a se țesă, se unge cu un feliu de compusățiune făcută mai ales din făină de păpușoiu sēu de grău sēu și de *șerpentă* lat. Sedum acre, anume ca să nu se scămoșeze și să nu se rumpă. Compusățiunea acēsta se numesc *mănjală*, ȳeră ungerea cu densa a *mănji*.

Firele de urđală, cari se rump în decursul țesutului se numesc *lătunoi* sing. *lătunoiu*, și ca să nu rămăie acestea și în pânză se adaug cu alte fire și se țesă mai de parte.

Firele de urđală, cari după invălire n'au încăput în spată, cari alergă alătura cu urđala ca mândul după epă, se numesc *măndi*. Acești *măndi*, după ce s'a gătit totă pânza de țesut, se adaug la altă *țără*.

Acuma, după ce au și *mănjit'o*, *pornesc pânza*, adecă încep a țesă, și anume bagă în țevile, pe cari se află tort depănat, un bețișor suptirel, care se numesc *hulubeș* sēu *huludeș*; cu bețișorul acesta le întăresc apoi într'un instrument mititel, care în Bucovina se nume *suveică*, în Muntenia *suvelniță*, și pe acēsta cu țeve cu tot o vēră în *rostul pânzei*, adecă pintre firele de urđală și le bat cu spata până ce s'îrșesc totă pânza de țesut.

După ce s'a gătit totă pânza de țesut, se taie capetele urđelei, cari mai rămân și cari se numesc *uricoci* sing. *uricoc*, se ie de pe sulul de 'nainte și se măsură cu cotul ca să vėdă de-a scăđut ori s'a lungit. Decă a scăđut însemnăză bine, ȳer decă s'a lungit, nu e bine, însemnăză o nenorocire sēu chiar mórte. Și ca să nu se întemple așă ceva romăncele din Bucovina nu pornesc pânza nici odată Marția și Sămbēta. Țăr atunci, când o pornesc cel ce ântră în casă e bine să ȳică :

Rostu mare
S'ămble sare!

căci atunci pânza âmblă bine.

Acēsta e intręga procedură la țesutul unei pânze!
Acestea sânt *patimele cănepei!*

După cum am vėđut multă muncă i trebuie unei femei până ce vede o pânză *pornită*, și mai tot atăta până ce o vede gătită.

Însē numai fórte puține romănce sânt cari se retrag dela acēsta muncă grea. Din contră cea mai mare parte de romănce se ocupă în totă vieța lor cu torsul cănepei și cu țesutul pânzelor, și e fórte mare rușine pentru femei aceea și mai cu sēmă pentru fata cea mare, care nu sci țesă.

Fata, care nu sci țesă, după spusa romănilor, nici nu e bună de măritat.

O fată, care s'a măritat înainte de-a învățā a țesă, când se arată la vr'o petrecere, nu odată este luată în ris și batjocură prin chiuituri de tot felii, precum :

„Fă, leliță, Paraschiță,
Pune pânza 'n patru ițe! 1)
— Ba! ȳeu, bade nici în douē,
Nu-i purtā cămeșā nouā.
De ț-i-i cumpērā-i purtā.
De nu, țapa te-a mănacă.
Că eu, b-ȳiță, m'am dus
La crișmuța cea din sus,
Trei fire pe fus am pus,
Trei vedre de vin am scurs! 2)

Sēu prin următórele versuri, cari le-am auđit dela un român din ținutul Năsēudului în Transilvania :

Asta-i mândra mândrelor,
Țesetórea pânzelor
Țeș' un cot
Țuga 'n pod,
Țeș' un lat
Țuga 'n p. t. 3)

Sēu prin următórea chiuitură din Bucovina :

Hai la joc dragul bađii,
Nu scii țesă, nici urđi.
Face pânza ca un sac
Și ȳice că-i de bumbac.
Face pânza ca un țol
Și ȳice că-i de tuior.
Țeș' o țiră, nici un cot,
Haida mamă, că nu pot! 4)

Fata, care nu sci de fel țesă, e de cătră feciori luată peste picior prin următórea chiuitură auđită dela un Român din Ungaria :

Me țipā mama să țes,
Eu me sui pe sul și-apās.
Pe suluțul de 'napoi
Patru ȳeci de lătunoi,
Pe suluțul de 'nainte
Dracul i-ar ține în minte,
Că prin ițe și prin spată
Merge-o epă 'mpiedicatā,
Țăr prin țesutul pânzei
Merge cloșca cu pui. 5)

Țăr care fată, deosebit că nu sci țesă mai e pe de-asupra încă și fórte ienșā, nu odată trebuie să audă din partea feciorilor, la ale căror petreceri sēu strinsuri ie și ea parte, următórea horă sēu chiuitură împungētóre :

Fata mării cea frumósă
A pus pânza după casă,
Cine-a trece tot să țesă.
Pintre ițe, pintre spată
Pasce-o epă 'mpiedicatā.
Pintre ițe și fuscei
Pasce-o scrófā cu purcei.
Pe sulul cel de 'napoi
O sutā de lătunoi,
Pe sulul de de 'nainte
Dracul i mai ține minte 6)

Din contră femeile și mai ales fetele cele mari, cari sânt harnice și sciu bine țesă sânt binevėđute și lăudate. Pe acestea nime și nici odată nu le ie în ris, ci mai vėrtos ori și când și ori la ce ocaziune sânt destinse și preferite înaintea celorlalte.

1) Fie-care pânză se pōte pune în 2, 4, 5 și 7 ițe. Cu cât sânt mai multe ițe, cu atăta esă pânza mai frumósă și mai variată în desenuri. Însē nu fie-care femei pōte țesă în mai mult de douē ițe.

2) Din colecțiunea mea ineqitā.

3) Idem de eadem.

4) Idem de eadem.

5) Idem de eadem.

6) Idem de eadem.

Afară de *cânepă*, despre care am vorbit până aici, Românii din Bucovina îndătină în tot anul a amesteca o câtime mică de sămână de cânepă pînă la sămână de păpușoiu seu porumb și a o sămână apoi dimpreună cu acesta.

Acest soi de cânepă, care resare numai unde și unde câte un fir și care crește foarte înalt și 'n paiu foarte grosă, se numește pretudindene în Bucovina *haldan* pl. *haldani*, dem. *haldănaș*.

Haldanii se sămână mai mult numai pentru sămână, care se întrebunțază atât la sămână cânepă și haldani, cât și la facerea de oloiu, precum și a unui fel de lapte, care se numește „lapte de buhaiu” și care se mănâncă mai ales în zile de sec. Dar se fac foarte adese-ori din haldani, după ce se topesc ca și cânepa, și funii, otgone și căpestre.

Sămână cânepii de toamnă și cea de haldani însă n'o întrebunțază românele numai spre facerea oloiuului dintr'ensă, ci încă și spre un fel de vrajă și anume:

Fetele cele mari, cari voiesc numai decât să scie cum vor fi și cari vor fi voitorii lor bărbați, ieu în seara spre Sântul-Andrieu sămână de cânepă, își legă ochii și ducându-se apoi până la lemnariu său tăietoriu, încep acolo a sămână cânepa și desbrăcându-se până la piele a o grăpă cu cămeșile în lungi și curmeziș. După ce au făcut acesta se întorc înderept în casă și punându-și cămeșa sub cap se culcă. Peste noapte se dice că fata, care a făcut acesta, visează cine va fi bărbatul ei și cum are să arele.

Sămână de cânepă se mai întrebunțază încă și ca léc pentru vitele ce se bolnăvesc de gură, precum și pentru *Cel-perit*. Pentru vite se rășnesc bine, se amestecă cu lapte dulce și apoi amestecătura acesta se dă vitelor celor bolnave de gură ca s'o beie, și se dice că cum o beu vitele îndată se vindecă și se însănătoșeză.

De *Cel-perit* se întrebunțază în următorul mod: se face *jolfă*¹⁾ din sămână de cânepă *spălată*, în care se descântă de *Cel-perit* cu o andrea țiganească; alături cu vasul cu jolfă stă o sinjapă cu rachiul neprefăcut, în care se pune *gniere stridie* de sciubeiu fără păstură, și peste acesta se dice descântecul. Apoi pătimașul se unge pe nări și pe nas cu jolfă și o și mănâncă; asemenea și cu rachiul se unge pe tot obrazul și apoi îl bea. Pătimașul poate să nu fie față la descântec, decât numai jolfă și rachiul descântate se dau, după cum s'a dîs, celui cu *Cel-perit*.

(Încheierea va urmă.)

S. Fl. Marian.

F r i c a d e b u c u r i e .

(„LA JOIE FAIT PEUR“.)

— Comedie într'un act de dna Emile de Girardin. —

(Urmare.)

Scena VI.

NOEL, BLANCA.

NOEL. Dșoră Blanca, ce s'a mai întemplat ăr? Nu mi-ai promis că n'ai să mai plângi?! (se duce și șede lângă ea.)

BLANCA. A! Noel, asta a fost peste puterile mele. Tu scii trandafirii ce i-am sămână acum 2 ani, Adrian și eu?!

¹⁾ În Bucovina „jufă”, un fel de urdă.

NOEL. Da! Sciu, acolo în pașiștea cea mare . . . e bine?

BLANCA. E bine, Noel, ei au înflorit cu toții, și florile sînt așa de frumoșe, așa de frumoșe! . . . oh! ce nefericire! (plânge.)

NOEL (turburat.) Nu vîd nici o nefericire în asta. Aide, curagiu! nu mai plânge!

BLANCA. Tu nu veđi nici o nefericire! . . . Dar tu nu 'nțelegi nimic? . . . Sărmanul meu frate! . . . Noi i-am sămână împreună, și i-am udat pe cînd erau mititei . . . și acum, sînt singură ca să-i vîd înfloriți! . . .

NOEL (apropie plîngînd.) Înțeleg . . . înțeleg . . . dar asta nu e tocmai așa de trist.

BLANCA (se scđlă și trece la stînga, Noel se scđlă asemenea.) Adevărat! Veđi dta, i uitasem cu totul pe acești bieți trandafiri . . . me primblam liniscită prin alea plopilor, unde n'am mai fost de vre-o 8 zile . . . Cînd, fără veste, întorcîndu-me, zăresc în pașiștea o tufă mare de trandafiri roșii înfloriți! . . . I-am cunoscut numai decât că erau acei ce . . . atunci . . . fără voia mea m'am gîndit că el n'are să-i mai vîdă nici odată, nici odată! . . . și asta mi-a făcut atîta rîu încât a trebuit să fug ca să nu me vîdă mama plîngînd.

NOEL (supărîndu se.) Oh! ce copilărie! . . . Trebuie să te aștepti la așa ceva, ce dracul! Asta e un lucru foarte simplu și care se 'ntemplă în fie-care ăr. Primăvera se sămână florile, florile cresc și încep a 'nflori . . . pe urmă încep a vesteđi . . . și persoana care ța-a ajutat la sămînatul lor . . . nu mai e . . . tîta lumea scie asta . . . așa dar nu trebuie să plîngi pentru atîta lucru; (el plânge și se supără.) Aide, aide! fi cu inimă! Gîndesce că deca nu-i luă semă bine. o alta nenorocire și mai mare are să ne lovescă pe toți. Da, dșoră Blanca, da! Mama dtale me nelinisește foarte mult, sănătatea ei nu se mai îndreptă. Ea plînge nopți întregi; și are adese-ori palpității cari o fac să pâlască și să roșescă la fie-ce moment! . . . Nu trebuie să ne facem iluzii: deca nu vom face tîte chipurile s'o distrăm, și s'o mîngăiam, întristarea asta are s'o omîre.

BLANCA. Ce să facem, Noel? . . . Cum s'o vindecăm?

NOEL. Mai întei nu trebuie să plîngi la tot césul, cum faci; ș-apoi, trebuie să-i găsăm ocupațiuni . . . s'o silim să iese prin gradină, la aer.

BLANCA. Asta am și făcut, și am remas foarte mulțumită . . . Ea se află cu arhitectul . . . au vorbit împreună de lucrători, ei au să vie luni. Am fost foarte veselă fiind că mama a consimțit la tot ce i-am cerut, cînd am zărit acele nenorocite flori, și . . .

NOEL. ăr?! Nu voiu să-mi mai vorbesci de blăstămatele alea de flori! . . . Aide, șterge-ți iute ochii, și du-te să ajungi pe dîmna . . . țuga . . . asta o să-ți facă bine! . . . Și mai cu semă să nu-i spui că ai plâns er! . . . Încercă să-i suriđi nițel, inventeză ceva plăcut . . . și anume . . . că, un băiat frumos, care n'are aerul d'a se gîndi la dta, a venit să te cêră 'n căsătorie . . . așa ceva . . .

BLANCA. Un băiat frumos?

NOEL. Nu-ți vorbesc de dl Octav.

BLANCA (suriđînd.) Dl Octav!

NOEL. A! veđi așa! Etă-l, surisul cel drăgălaș, care e bucuria și viața noastră a tuturor . . . E mult timp decînd nu l'am mai vîđut! Suride, suride astfel mamei dtale . . . aide, plęcă . . . asta o să-i facă cel mai mare bine.

BLANCA. Oh! tu ești bun, Noel, tu ne dai tîodéuna curagiu! . . . Fără tine ne-am fi perdut și capul . . .

Tu ești mântuitorul nostru! . . . fiind că numai tu ai știut să prepari pe mama la nenorocirea ce ne-a isbit! Da! tu ești bun . . . te cunosc, și te iubesc mult! (Noel plânge într'ascuns.) Oh! dar etă că plângi și tu, la rândul teu . . . te-am prins! n'o să mai ai dreptul a me certă!

NOEL (plângend.) Fiind că-mi ȳici niște lucruri! (se supără.) Aide, lasă-me! nu me mai desmerdă, nu me face să-mi perd totă energia.

BLANCA. Ce fel! tu nu vrei să-ți spun că ești bun și că te iubesc? . . . E bine! iți voi spune că ești foarte deștept.

NOEL. Eu?

BLANCA. Și cu tot aerul teu, prostuț . . .

NOEL. Eu, am aerul prost?

BLANCA. Da.

NOEL. Ah! E bine, cu tot aerul meu cel prost, ce se știu să fac?

BLANCA. Tu știi să ghicesci lucruri misterioase ce nimenea altul nu le ghicesce!

NOEL (surizend.) Hein! Ce 'nsemneză asta? Esplăcă-te!

BLANCA. Nu, nu! nu vreau nimic . . . nu vreau să-ți spun nimic; vreau numai să-ți probez că te cunosc, că apreziez tot ce faci pentru noi, și . . .

NOEL. Dar, în fine, trebuie . . .

BLANCA. Destul, destul! . . . Mama m'așteptă să mergem la biserică. Adio! (plăcă, apoi se întorce la Noel, și i ȳice foarte încet.) Tu n'ai spus la nimeni, Noel, nu-i așa?

NOEL. Despre ce?

BLANCA. Despre . . . descoperirile tale.

NOEL. Nu . . .

BLANCA. Oh! te rog, fi discret! . . . Decă mama ar ști . . . ar fi și mai tristă . . . Și-apoi, eu, Noel, veți dta, am și eu demnitătea mea!

NOEL (cu intențiune.) Și-apoi, pôte, că nu-i adevărat!

BLANCA (iute.) Oh! da.

NOEL. Ah! o mărturisești?

BLANCA. Nimic . . . nimic . . . Adio, Noel, adio! (ese, ușa se închide după ea.)

Scena VII.

NOEL singur.

Drăgălașă copilă! Etă o femeie în felul meu! Uite, așa imi plac mie femeile! (deschide ferestra.) Nu-mi plac femeile de talente și genii (pune mēsa lângă cupator.) Dșoa Matilda cu cap-d'operile dnă-ei pentru cari o iubesc totă lumea . . . pe mine m'ar sēlbătăci. Ei o numesc femeie de genii . . . E bine! ce are a face . . . geniurile ei nu-mi țin nici de cald nici de frig! (pune fotoliu la drēpta.) Decă-mi place ceva dela geniul ei, e că face portretul scumpului nostru Adrian; cu tôte că îl face pré serios și pré intunecat . . . cum nu eră! (pausă.) Mie, nu-mi vine să cređ c'a murit. Că mi-a dat tôte desluserile despre mórtea lui atât de 'nspăimântătoare, că mi-a arētat uniforma lui găurită de glonțe . . . că mi-a adus tôte scrisorile ce i-am trimis, și cari sânt acolo . . . (arată ușa din stānga.) E bine, asta nu probēză aprōpe nimic. Raportul căpitanului spunea că hainele astea erau pe corpul unui om mort de mai multe ȳile, și că fața nu i se mai cunōcea. Atunci dar, nu e el! A putut foarte bine să imprumute uniforma unui camarad! Că o fi prinsonier la sēlbatici, că o fi în pericol, în mare pericol . . . asta se pôte. Dar, mort? nu! nu, odată cu capul! N'avea el, aerul să mōră așa de tiner . . . el care n'a 'ncungiuat mórtea nici odată! Când imi aduc aminte de tôte perico-

lele din cari a scăpat, ea prin minune, nu! nu pot crede că buaul Dșeu l'ar fi părăsit, așa! Intr'o ȳi — eră de 5 ani — ne jucam amēndoi prin salon, alergam după el; și ea să nu-l ajung, fuge în balcon, perde equilibrul și . . . haiț . . . cade . . . Dela al 2-lea etagiu! Me arunc spre ferestră, me uit jos pe trotuar, unde credeam c'o să-l zăresc scăldat în sânge . . . când colo, ce să veđi!? ștregarul meu își agățase bluza într'un cărlig dela ferestra din etagiu I-ii, se prinde cu mâinile de fiară și me priviă ridēnd și strigându-mi: N'ai să me prinđi! n'ai să me prinđi! Săracul de mine! M'a prins frigurile 6 sēptēmăni în șir! Lui? Nu-i s'a 'ntēplat nimic. D'apoi în ȳia când a căđut în gāră? chiar în mrejea pescarului Giraud, unde eră apa mai adāncă, din norocire că l'a pescuit numai decăt impreună cu 2 sciuci mari! Dar, când . . . ah! dar n'aș mai isprăvi nici odată cu astfel de minuni! Asta probēză că bunul Dșeu îl păstrează, fiind că are trebuință de el pentru mai târđiu. Aș putē dar, să cred că niște sēlbatici să fi răpit o vieță atât de scumpă? nu! și eu nu! Par că-l ved ca mâne-poimāne intrānd pe ușa că altă-dată, când se întorcea din excursiunea lui cu hainele sdrēnțuite, și strigându-mi! „Etă-me! etă-me, bătrānului meu Noel! sânt 24 de ore că n'am māncat nimic! curēnd, curēnd o omletă!

(Va urmă.)

I. C. Lugoșian.

Doine din Ardél.

(Solnoc-Doboca.)

VI.

runță verde de torțel
Pe cel deal și-un delușel
Fuge dorul mērunțel
Cu dragostea după el.
Unde te duci dorule?
La voi, pușorule,
Să 'mpărțim dragostile,
Cât la mine și la tine,
Să trăim amēndoi bine.

VII.

Māndră, când noi ne-am iubit,
Pomii s'au impodobit,
Trandafirii au 'nflorit;
Dar de când noi ne-am lāsāt,
Toții pomii s'au scuturat,
Trandafirii s'au uscat.

VIII.

Fr unță verde usturoi,
De ȳi-i dor bade de noi,
Fă-te un sfārnar de oi,
Și vină 'n gazdă la noi;
C'are tata șese boi
Și din șese mi-a da doi,
Doi i vinde, doi opresce,
Doi mi-i dă mie de zestre;
Până boii veți toemi,
Amēndoi ne-om logodi.

Culese de

Laura Veturia Mureșan.

Amintiri glumețe din teatru.

I.

Debutul meu.

Nu sînt de fel modest decît încep o colecțiune de amintiri, s'eu mai bine ȃs de anecdote ce circulă in lumea teatrală, primindu-me pe mine ca erou in rangul intei; totuș voi face-o, socotind cã acista indrãznelã me scutesce de a incepe cu ȃsele și faptele altora, cari nu pot fi tot așã de norocite ca ale mele . . .

Eram de ȃcece ani, și in clasa a III primarã cãnd, in societate cu vr'o ȃcece de sama mea, puserãrã temelia unui formidabil „Teatru Social” aședat cu totã regula intr'o veche lãcãtușie din strada Moșoc. Decorurile erau picturate de . . . noi, scena, scaunele, policandrele chiar, tot de noi erau construite. Prima reprezentație fu cu piesa: „Nunta țerãnescã” de Vas. Alecsandri. Dar precum secsul gingaș lipsiã din asociația nãstrã, sorțul cãdũ asupra mea pentru rolul . . . Ilenutei. Și eu, intr'adevãr, dintre toți aveam o figurã mai femininã, un pãr mai lung și mai stufos, și . . . niște apucãturi mai puțin bãetesce decãt colegii mei. In vãțaram rolurile, și ȃdua reprezentației sosind, sala se umplũ de o lume alẽsã, compusã din tați, mame, surori și frați, ba chiar și strãni. Pe afișul tipãrit . . . de mãnã, la rolul Ilenutei erã trecut ca actor . . . domnișora Andriescu! Sub acest nume și calificativ colegii mei creȃuse de cuviințã a mi ascunde secsul. Piesa se jucã — cortina cãdũ. Aplausele curserã cu drãia. Cortina se ridicã din nou, mulțãmiram pentru aplause — și pãșirãrã peste orchestra, pentru a intrã in salã, cãci aitã eșire n'aveam. Aci pe fie-care actor in parte il așteptã ovațiunile familiei și a cunoscuților lor. Dar eu . . . n'aveam o familie. Singur tata ce-mi mai trãia, erã la dughiana lui. Me uitam cu jale cum toți imbrãțișaiți și laudați; dar nu trecũ mult și o respectabilã dãmna, cu un tip de matrãna romanã, veni in spre colțul in care ședeam retras.

— Dșora Andriescu, — imi ȃise dãmna, — complimentele mele pentru jocul dtale!

Me inrosei pãnã și 'n unghiu, și nu putui sã respund nici un cuvãnt.

— Dar cu ce sentiment ai cãntat romanța! cãt erã de plãcutã vocea dtale, domnișora!

Nu credeți, iubiți cetitori, cã m'am prã intrecut cu laudele — chiar așã mi-a spus — dar eu n'am gãsit nici de astã-datã ce sã respund.

— Dar nu fii așã sficiãosã și rușinãsã . . . unde șeși mata? mamaia e aici . . .

— Nu, eu nu am mamã, — murmurai incet.

— Ești orfanã! sãrmana mititicã!

Dãmna scãse un suspin ușor, apoi strigã:

— Aglaio! Lențo! veniți incãce.

Doce copilițe, una ca de 8 și alta ca de 11 ani se apropiarã de noi.

— Dã Aglaio buchețelul teu dșorei Andriescu, pentru cã a jucat fãrte frumos.

Aglaia imi intinse, cu un suris și o grãbire frãțescã buchețul; eu il luai și me repeđii la mãnã matrãnei spre a i-o sãrutã.

Acista primii acest mic semn de mulțãmire, imi

cuprinse capul cu mãnale, și me sãrutã cu putere pe obrazul drept.

— Sãrutați-o și voi copilelor! — ȃise dãmna dupã ce me sãrutã ea intei.

Amãndouce fețișorele sã apropiarã și pe rãnd ele își atinse bazele lor fecioreșce de ale mele.

Nu sciu de va fi aflat cãnd-va respectabila matrãnã, al cãrei nume nici ađi nu-l cunosc, cã dșora Andriescu erã . . . mai puțin domnișora de cãt domnișorele fiicele sale — sciu atãta numai cã și ađi, de multe ori, cãnd mi se mai intẽmplã sã ure scãndurile scenei — imi ȃic in mine:

— Nu s'ar mai putã ore sã joc un rol de domnișorã?!

II.

Trage clopoțelul!

Reposatul artist Alesandru Ghiorghiu, erã unul din cei mai de frunte actori ai Romãniei; avea un pãcat: nu-și dedea necazul de a invãțã pe de rost rolul seu și de multe ori i se intẽmplau farse minunate.

Intr'o sãrã, rãmãnãnd singur in scenã, dupã un monolog important, el trebuia sã tragã un clopoțel pentru ca un servitor sã intre. Dar el nici ideie n'avea de acista manevrã. Sufleurul dupã ce șopti cuvintele: „O! Dãmne! Dãmne! vino-mi in ajutor!” — ȃise și indicațiunea din piesã: trage clopoțelul! Ghiorghiu repetã totã frasa sufleurului:

— O Dãmne! Dãmne! vino-mi in ajutor, și trage clopoțelul!

Publicul nu erã atãt de simplu ca sã nã intẽlegã pozna, și se puse pe un ris, care nu conțeni o sãptãmãnã intrãgã. Acista inșã nu l'a fãcut pe Ghiorghiu sã studieze mui bine rolurile sale.

III.

Dracii și ângerii imbrãțișaiți.

Se juca mai anțert in Teatru Național din Iași piesa fantasticã „Don Juan de Marana”. In actul I, ângerul, ce stã ținãnd inlãntuit sub picioarul seu pe Satana, la un moment dat trebuie sã se urce in sus, și Satana sã se acufunde. Ângerul se urcã bine, prin mijlocirea unor sirme, cari, odatã ce il ridicara intre frize (pãnzele ce acoper scena) trebuia sã l transporte la culisa din stãnga și sã-l lese incetinel jos, nevãduț de public. Dar sirmele se incurcarã sus, și biãta dna Nicolau (ce reprezantã pe ânger) se vãdũ de odatã resturnatã din poziția ei, și spẽndurãnd in mijlocul scenei. Tãte sfortãrile mașiniștilor de a o tiri spre culisã, rãmaserã zãdarnice. In acest moment critic, ângerul incepũ a da țipete sfãșietãre vãdũndu-se cu creșcutul in jos, gata a cãdea pe pãmẽnt, cu tãte cã nu fãcuse nici un rãu spre a perde raiul. Un singur om din cei ce se aflau pe scenã, scia gimnasticã. El deprinse iute o fringhie de decor, care era aninatã de mijlocul frizeilor, și incepũ a se acatã pe ea pentru a ajunge pe ânger și a-l descurecã din sirme.

Dar publicul . . . din consternațiunea in care se aflã, se schimbã de odatã intr'un hohot de ris grozav in cãt tremurau și sticlele de pã la policandre deatãta vuet.

Ce vãduse?

Vãduse pe comicul Dimitrescu, (care jucã rolul Satanei), urcãndu-se pe fringhie, apucãnd pe ânger in brațe, și scoborindu-l cu incetul . . .

Piesa a rãmãs de atunci ne mai reprezentatã, și direcția teatrului n'a mai incercat sã sue ângeri la ceriu.

B o n b ó n e.

O notă dintr'un album :

„O femeie mare este o poemă, o femeie mică este un sonet“.

Așă dar, curósceti versul :

„Un sonet reușit face mai mult de cât o lungă poemă“.

Doi amici se întâlnesc pe bulevard, și încep să vorbescă despre căsătoria lui X.

— Ce ocupațiune are acest om? — întreabă unul din ei.

— Nu știu, — răspunde celalalt, — dar, am auzit că este un bun vânător.

— Dar, ea cine este?

— Nici pe dânsa n'o cunosc; dar, am auzit că toată viața ei a vânat!

Om cu minte.

A. Miserabile, am să-ți frag vre o câteva cu bastonul ăsta . . .

B. Dăcă me mai ameninți cu bastonul îți arăt numai de cât . . .

A. Ce să-mi arăți, me rog?

B. Spatele.

Un călător se află în momentul d'a plecă dela otele în care locuesce, și cere a i se da socotela.

Chelnerul se grăbesce să i-o aducă.

— Ai pus și serviciul? — întreabă călătorul.

— Nu, dle, acesta este lăsat la generositatea dvóstră.

— Dar dăcă nu sânt generos?

— Atunci, veți plăti câte doi franci pe di, adecă, pentru trei zile, șese franci.

— E bine! Imi place mai bine să ffu generos; ecă 50 de hani.

Intre doue intime.

Convorbirea incepe asupra caracterului bărbaților.

— Atunci, — dișe una din ele, — soțul ei a ertat'o de le întăia óră?

— Da.

— Ah! ce caracter nobil, ce inimă mare! Al meu nu ma ertat de cât la a patra óră . . .

Locuitorii insulelor Sandwich in 1818.

— Veți ilustrațiunea de pe pagina 358. —

Abiá este un ce mai interesant, decât a studiá istoria popórelor barbare. Din acésta se vede, cum a-cele s'au ridicat din trepta cea mai de jos și s'au înălțat pe scara civilizațiunii.

Acésta innălțare se datoresce Europei, care a dus acolo făclia luminei. Nu este de tăgăduit, că acésta făclie în cele mai multe casuri a fost condusă de mâna egoismului, insă de ea au profitat și popórele barbare.

Ilustrațiunea noastră înfățișeză pe locuitorii insulelor Sandwich, în momentul d'a intrá acolo civilizațiunea.

I. H.

Literatură și arte.

Memoriu. Inainte cu doue săptămâni s'a serbat la Iași aniversarea de 50 de ani a înființării invetă-

mentului superior acolo. Din incidentul acesta dl A. D. Xenopol, profesor de istoria Românilor la universitatea din Iași a publicat o broșură' supt titlul: „Memoriu asupra invetămîntului superior în Moldova. După o introducere, autorul tratéză în articoli speciali: timpurile mai vechi până la începutul vécului al XIX-le, Școále românesce dela începutul vécului al XIX-le, Școála vasiliană și Academia mihailénă; apoi publică 16 documente relative la acea epocă și incheie cu niște notițe biografice asupra câtorva profesori din Transilvania, acum repositi, cari au ocupat catedre la școlile din Iași și anume: Iosif Manfi, Ion Coste, Vasile Fabian, August Treboniu Laurian, Simeon Bărnuț, Ștefan Miclea și Ioan Pop.

Iconostasul pentru Curtea de Argeș. Dl A. Leonte du Noüy, arhitectul, care a fost însărcinat cu restaurarea catedralei episcopale dela Curtea de Argeș și care se află actualminte la Paris, a espus în palatul industriei, museul artelor decorative iconostasul destinat pentru catedrala dela Curtea de Argeș.

Resultatele filosofiei séu cunoscînțele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui, tratate în mod popular de profesorul dr. Iosif Frapport, au eșit și în traducere românescă, făcută de dl Ioan Papiu în Gherla. Prețul 60 cr. și portul poștal. Se află de vîndare la traducătorul, carele este preot în institutul corecțional de acolo.

Curs de limba maghiară, pentru școálele gimnasiale, reale inferioare, pedagogice și pentru privați, prelucrat după Tôpler metoda lui Ahn, de dl Paul Budiu profesor gimnasial în Brașov, a eșit de sub tipar acolo. O carte bine compusă, care va inlesni invetarea limbei unguresce. Prețul broșat 90 cr., legat 1 fl. Brașov editura lui H. Zeidner.

C e e n o u ?

Misterele Bibliei. Acum o săptămână trecută, la orele 12 din nópte, s'a împărțit diarelor engleze noua edițiune a Bibliei, care a costat cinci-spre-dece ani de muncă, și peste câteva zile, tot la orele 12 din nópte, s'a împărțit și librarilor. Acésta edițiune a fost așteptată cu mare nerăbdare. Alterațiunile vor fi póte mai puțin numeróse de cât în noul Testament, publicat acum trei ani, dar mult mai însemnate. De altminteri este cu neputință a le prevedea căci s'a păstrat cel mai mare secret. Precauțiunile luate de cele doue universități, pentru a asigurá inviolabilitatea drepturilor lor de autor (Copyright), au fost atât de mari, în cât în acest moment aprópe 5000 persoane sânt ocupate a legá și a impacheta cartea, și de și s'au găsit aginți americani cari să ofere câte 2000 livre pentru un esemplar, nu este témă de nici o indiscrețiune. Se scie că cu ocaziunea publicării Noului Testament, o societate americană transmisse prin telegraf întregul volum, cuvânt cu cuvânt. Pentru a da o idee de precauțiunile luate pentru acésta publicațiune, este de ajuns să spunem că nici chiar reginei nu s'a trâmisse vr'un esemplar. Archiepiscopul din Canterbury este singura persónă căreia s'a cređut că trebuie a i se trâmisse un esemplar.

Bâlcu de neveste. Superintendentul din Castle-Garden, Statele-Unite, continuă a primi în fie-care di scrisori, prin cari este rugat de persoane a le alege câte o soție dintre imigrantele ce sosesc din Europa. Etă un specimen din acestea scrisori: „Dle aveți, ve rog, obligența de a da acésta scrisóre uneia din junele femeii sosite de curënd la Castle-Garden si doritoare de a

intră în corespondență cu un fermier din Canada. Talia mea este de 5 picioare și 11 zoli cântăresc 180 livre și trec între cei ce au o bună turnură, și număr tocmai 22 de ani. Aș dori ca dama mea să aibă cam 5 picioare și 3 zoli înălțime și o greutate de 150 livre, ochi negri încântători, o față zimbitoră și tot un asemenea caracter. Dacă găsiți vre-una care să intrunăscă aceste condițiuni, ve rog a-i trimite presenta scrisore. Știind că dv'oastră primiți multe scrisori de asemenea natură, ve rog a-i ține seamă și de presenta, și dacă juna damă ar voi să-mi trimită fotografia sa, să o facă, la rândul meu i voi trimite și eu pe a mea cu cea mai mare plăcere*. Semnat Willson, Port Burwell, comitatul de Elgin, Ontario. Un cetățean din Nortonville, în Kansas, cere superintendentului de a-i espeda o soție de o talie mijlocie și de o bună moralitate, cu ochii și părul negru. Un locuitor din Defiance, Ohio, dorește o femeie nu tocmai mare, subțirică, plăcută și liberală în vederile religioase. Un fermier din comitatul Antrim, Michigan, reclamă o soție cu ochi albaștri, un bun temperament și de o talie masivă.

O victimă unei turnure. La cea din urmă reprezentare a operei „Aida” în Berlin s'a întâmplat următoarea tragedie fără ca publicul asistent să fi știut ceva. O frumoasă fetiță unui bancher, urmase cu mult entuziasm minunata muzică a operei, când de odată începe a se neliniști. Pe la începutul actului al 2-lea, neliniștea se schimbă într-o adevărată spaimă și rugă pe tatăl ei a o conduce la garderobă, fiind că simțea că în turnura ei se află o ființă vie. Tatăl ei o calmă dîcîndu-i că trebuie să i-se pare numai. Domnișoara mai tăcu câva timp, dar în cele din urmă declară că se află într-o stare insuportabilă și alergă spre garderobă; acolo s'a putut numai de cât constată că s'ermana față avea reson; după o scurtă cercetare a eșit la lumină un papagal, care luase turnura stăpânei sale drept colivia lui. Bietul papagal a plătit cu viața extravaganța lui, căci a doua zi muri. Fata care ținu foarte mult la papagalul, a blestemat moda turnurei și a jurat a nu o mai purta nici odată.

Dintele principesei Paulina de Metternich. Principesa Paulina de Metternich, fiind la o serată într'un salon din Viena, perdă unul din dinții ei cei falși. Cu nepăsarea-i și eleganța-i ce o caracterisă nu făcu nici un secret din ceea ce i-se întâmplase. Se căută pretutindeni, dar nu se găsi nimic. După câteva zile, principesa primi un pachet însoțit de o scrisore, în care se dicea că i-se trimite dintele ce perduse. Pachetul conținea un dinte . . . de bou. De și scrisorea fu anonimă, totuși principesa recunoscînd îndată de cine fusese trimisă și scrise celui ce o espediasse următoarele: „Șciam că aveți multă amicitie pentru mine; dar n'aș fi crezut nici odată ca ea să fie atât de mare în cât să ve facă a ve scote un dinte pentru a mi-l trimite mie*.”

Indiscrețiune. Ziarul parisian „Gil Blas” publică în unul din ultimele sale numere niște date foarte puțin galante. Numitul ziar spune în gura mare vârstea mai multor dame, de exemplu: Madame Adam (Juliette Lambert) are 40 de anișori, Sarah Bernhard 41, Jenny Lind 49, Paulina Lucca 45, Elena Madjșca 41, Christina Wilson 42, Adelina Patti 42. Tote aceste artiste cum se vede au trecut de mult majoratul, dar cu tote acestea admiratorii lor le vor găsi etern june și frumoase.

Un club de femei. La 1 septembrie viitor se va deschide la New-York un club de femei „Ladies union club”. Numărul membrilor va fi mărginit la 300; cotizațiunea va fi pentru primul an de 250 franci și de 145 franci pentru anii viitori. Tot personalul se va

compune din femei, și va fi pus supt ordinele unei bune gospodăre. Reglementele vor fi foarte stricte; copiii nu vor fi primiți în saloanele clubului de cât numai ca o mare excepțiune; bărbații nu vor pute, supt nici un pretest, a intră în acest club. Trebuie să mai spunem că statutele așa numitului „Ladies union club” vor fi copiate după statutele clubului „Union club” din New-York, cel mai aristocratic din cluburile americane, cu acesta deosebire că jocurile de cărți și vinderea băturilor tari vor fi cu asprime oprite în „Ladies club”. Va fi aci și un birt, și ceaiul va fi servit în fie-care zi după amieză, dela orele 4 la orele 6. Părerile sînt împărțite în privința reușitei acestei întreprinderi. Unii citează ca exemplu slaba reușită ce a avut la Londra clubul femeilor „Alexandra club”, și sînt mulți cari cred că nu eră trebuință de un asemenea club.

M o d a.

Domnele engleze încep și ele a pași din ce în ce mai mult pe arena modelor, și dacă gustul lor nu e totdeuna estetic, este însă fără îndoială practic. Ca noutate de moda engleză și foarte practică pentru la țară sînt acuma costumele pre gentile imitând țăpărițele: O fustă foarte bogat încetăită, un corsage de catifea care se inchide cu șnur, un fișu în trei colțuri de fulard cu flori legat la gât cu un simplu nod; etă intrăga toaletă în care fetele cele mai bogate ale Albionului petrec acuma la țară. Legeritatea englezoicelor în societate și adevărata viață câmpenească cunoscută numai lor se fotografiază minunat chiar în acest al lor port.

O flóre de 125 franci. Nu e tocmai laudabil sportul ce-l fac cavalerii englezi cu florea care o poartă la butoniera. Singura flóre ce e admisă pentru acest scop este Gardenia, și din acesta cauză a ajuns așa de căutată, încât ea nu se pôte cumpăra pe mai eștin de cât 5 pfunți (125 fr.) și astfel se cheltuesce pentru o vanitate într'un singur sezon o sumă foarte respectabilă care s'ar puté întrebuiță pentru un scap cu mult mai frumos. Earl of Suffex a plătit dizele trecute pentru o specie mai distinsă din acesta flóre, nu mai puțin de cât 20 pfunți (500 fr.) Acesta ne amintesce mania tulpinelor din secolul trecut. Prințul de Wales care se arată ostil acestei manii, a hotărit să nu poarte nici odată acesta flóre, și se speră că se va forma o ligă care-l va imita în resbelul contra acestei flori.

Pentru dómne tinere.

Copii născuți slabi și bolnăvicioși. Mamele nu trebuie să dispere de copii lor, când ei se nasc slabi și bolnăvicioși. Slăbiciunea cea mare a lui Voltaire nu permise să-l boteze de cât după mai multe luni dela nascere. (Pôte că el deja protestă!) Newton se născu atât de mic și de slab, în cât eră temă că nu voui trăi, ca Voltaire, până la etatea de opt-deci și cinci de ani. Jean Jacques dice: M'am născut infirm și bolnav. Până la etatea de cinci ani, nu eră speranță că va trăi. Fontenelle, al cărui spirit se conservă întreg până la finele vieții sale seculare, se născu atât de slab și de bolnăvicios în cât nu fu scos la aer. Walter Scott eră infirm mai înainte d'a fi implinit doi ani; paralisat la piciorul drept, bietul copil se reșimă de un baston. Trimis la bunicul seu, în munți, se întorse bine și sănătos.

În contra muscelor. În camera unde ai multe musce, pune pe o mésză séu pe o mobilă óre-care doue

scândurele aplecate vertical una pe alta și unse în intru cu miere. Muscele încep să s'adune îndată în mare număr; atunci apropii îndată cele două scândurele și muscele sunt omorite. Cu mijlocul acesta se pot distruge foarte multe de odată. — Al doilea mijloc se întrebunțază pentru a împedea muscele să nu murdărescă obiectele cari împodobesc apartamentele. Este de ajuns d'a unge cu unt de lemn policandrelor, ramele cadrelor, candelabrele, toate obiectele poleite, etc. pentru ca aceste obiecte să fie garantate de contactul muscelor.

Culorea penelor și ouele. Un naturalist german a observat că culorea închisă a penelor la găini exercită o înrăuțire din cele mai mari asupra producerii ouălor. Densa favorisează producerea în acest sens c'o grăbesce și-i mărește activitatea. Faptul că asemenea pene absorb mai bine căldura venind din afară și determinară o rădicare esternă și chiar internă a căldurii corpului găinei, este una din explicațiunile cele mai însemnate ale acestui fapt. Găinele care ouă bine, au, fără excepțiune, pene negre, dar acesta culore nu exercită o influință în sensul indicat de cât asupra găinilor cari trăiesc în aer liber și sunt direct expuse acțiunii solare. Acele cari sunt menținute în niște spații închise și încălzite în mod artificial nu sunt supuse acestei acțiuni. Faptul menționat nu e esact numai pentru găini, ci și pentru celelalte pasări. Găsele albe și unele specii de rațe de culore deschisă ouă mai rar de cât celelalte.

Salon higienic.

Moneta și igiena publică. În epoca microbiană în care trăim se caută pretutindeni unicul dobitoac și pôte că diua nu este departe în care se va descoperi microbul migrenei. Așteptând ca acesta descoperire să fie făcută, credem că este interesant a face cunoscut la ce se espune cineva umblând în mână cu moneda noastră ordinară. Este vorba de murdăria și negrele care se află d'asupra monetei, între efie și litere, și 'n cari d. Reinsch de Erlangen a descoperit fragmente de fibre țecstile, de granule d'amidon, de globule de grăsime, etc. Cu ajutorul microscopului, a putut vedea o lume întregă de vietuitoare trăind în murdăriile lor; bacterii în formă de bastonașe, bacterii globulare. Afară de aceste bacterii, incrustațiunile bucăților de moneta mai conțin încă „hype“ nedesvoltate și un fel de ciuperci. Descoperirea dlui Reinsch, dice d. Deniker, în Știința și Natura, presintă o mare însemnătate din punctul de vedere al igienei publice. Se știe până la ce punct diferitele bacterii sunt propagatorii bôlelor contagiöse, și de sigur că ele au găsit în numerar mijlocul cel mai nimerit d'a propaga aceste bôle. El adaugă: Ar fi pôte prudent, în timpii de epidemie, d'a spela într'o soluțiune alcalină caldă bucățile de moneta cari au devenit murdare în urma unei mari circulațiuni.

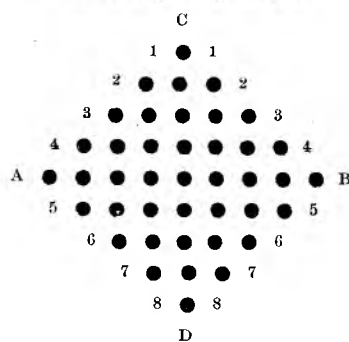
Influința pânei mucedă asupra animalelor domestice. În genere pânea mucedă se dă paserilor de curte. Acesta este una din cele mai mari greșeli, care de multe ori se pedepsește foarte aspru. De și pânea este unul din cele mai bune nutrimente pentru ori-ce animal, cu toate acestea pânea mucedă dobândește unele proprietăți veninöse foarte vătămătoare organismului, căci provocă colică, diarie, seu aprinderea și

inflamația intestinelor și prin acesta mörtea; de asemenea la animalele börtöse provocă stîrpirea. Tot atât de rele sînt și turtele mucedă dela fabricele de uleiuri. Cine este forțat să-și alimenteze vitele cu pâne seu turte mucedă, să le ferbă întei, căci prin ferbere devin inofensive.

În cas de contuziune, să se aplice imediat pe partea vătămată carpe muiate în apă rece și să se schimbe des. Dacă aséta contuziune este întovărășită d'orupere a pielii, rana trebuie spălată și acoperită cu scama muiată de asemenea în apă rece. Scama trebuie să fie menținută c'o bandă indesul de strînsă.

G h i c i t u r ă

de Georgiu Șandor.

- 1—1. O consonantă din partea 2-a a alfabetului.
- 2—2. O măsură de lungime.
- 3—3. O catenă de munți în Asia.
- 4—4. Un riu în Grecia.
- 5—5. Un erou grec.
- 6—6. Element de mâncare.
- 7—7. Un rege al Perșilor.
- 8—8. O vocală din partea prima a alfabetului.
- A—B, e o provincie în Europa, C—D e aceeași provincie.

Terminul de deslegare e 23 august st. n. Ca totdeauna și de astă-dată se va sorti o carte între deslegători.

Deslegarea ghiciturei giumețe din nr. 18:

„Țarca“.

Deslegare bună ni-a sosit dela dōmnele și domnișorele: Emilia Onciu n. Ciavoșchi, Mariora Cornea, Eufrosina Poroescu, Minodora Micșunescu, Aglaia Popescu, Maria Popovici, Iosefina Crișan, Rachila Pop.

Premiul s'a dobândit de dșōra Maria Popovici în Chișfalău.

Călindarul săptămânei.

Diua sept.	st. v.	st. n.	Numele sântilor și sərbătorile.	Sōrele resare	Sōrele apune
Dumineca 11 după Rusale. Mat. XVIII. 23—35inv. 11.					
Duminecă	28	9	Apost. Prochor	4 51	7 16
Luni	29	10	Mart. Calinic	4 52	7 14
Marti	30	11	Ap. Sila și Siluam	4 54	7 12
Mercuri	31	12	Sf. și dr. Evdoc	4 55	7 10
Joi	1	13	Inchin. Sf. Cruci	4 56	7 9
Vineri	2	14	Sf. Archid. Ștefan	4 57	7 8
Sămbetă	3	15	Cuv. Păr. Isăchie	4 59	7 6

Proprietar, redactor respundător și editor: IOSIF VULCAN.

Cu tipariul lui Eugeniu Hollósy în Oradea-mare.